

MØTEREFERAT – 140423

Til stede: Se vedlagt deltakerliste.

Emne: Møte i Nasjonalbibliotekets strategiske råd

Dato: 12.04.2023

Til: Medlemmer i strategisk råd

Møtet ble holdt på Nasjonalbiblioteket (NB) i Oslo. Birgithe Schumann-Olsen presenterte seg som nytt medlem i strategisk råd.

1. Statusgjennomgang – generell innledning

NB orienterte om budsjettsituasjonen. NB må kutte over 20 millioner kr. i budsjettet for 2023¹. Kuttet medfører at tilgangen til ca. 100 000 bøker i Nettbiblioteket, som er gjort tilgjengelig gjennom Bokhylla-avtalen, blir fjernet. Det langsiktige målet til NB er likevel fortsatt å utvide denne avtalen. Rådet understreket at det er viktig med forutsigbarhet rundt Nettbiblioteket og depotbiblioteket siden bibliotekene bruker disse tjenestene i daglig drift og i egen formidling. Digitale tjenester blir stadig viktigere, ikke minst de nasjonale. NB ble oppfordret til å vurdere om innsparingen kunne skje på annen måte.

NB orienterte videre kort om åpning av ny fjellhall og digitaliseringen for ABM-sektoren².

Når det gjelder prøveordningen med digital tilgang til pliktavlevert materiale, er det nylig innført begrenset tilgang til litteratur som er pensum ved landets høyskoler og universiteter³. NB skal ha et møte med opphavsorganisasjonene i mai. Representanter for UH-bibliotekene er invitert til dette møtet. Prøveordningen vil bli evaluert mot slutten av 2023, bl.a. sett opp mot pliktavleveringsloven.

Forslaget til boklov, som var på høring i fjor høst, ble lagt fram rett før påske og skal nå til politisk behandling. I forslaget er kravet om leveringsplikt av digitale lydbøker til bibliotek fjernet.

Første møte om leselyststrategi ble holdt av Kulturdepartementet (KUD) og Kunnskapsdepartementet (KD) rett før påske med deltakelse fra NB og Utdanningsdirektoratet. Departementene leder arbeidet med strategien. Det legges opp til innspillmøter i mai. KD viderefører sitt engasjement i bibliotekstrategien gjennom leselyststrategien. Strategien planlegges slutført tidlig 2024.

¹ <https://bibliotekutvikling.no/2023/01/30/folge-av-statsbudsjettet-for-nasjonalbiblioteket-i-2023/>

² <https://www.nb.no/pressemeldinger/her-skal-den-norske-kulturarven-bevares-til-evig-tid/>

³ <https://bibliotekutvikling.no/2023/03/08/pensumlitteratur-ikke-lenger-tilgjengelig-i-nettbiblioteket/>

NB er i ferd med å ferdigstille nye retningslinjer for fjernlån. Rådet ba NB vurdere å sende retningslinjene på høring.

Når det gjelder status for tiltakene i gjeldende strategi, ble det spesielt gjort oppmerksom på ny tildeling av utviklingsmidler⁴.

NB orienterte også om status for arbeidet med Bibliotekkortet og om hvordan informasjon om kortet vil framstå for hhv. bibliotek og lånere. Det vil bli en myk lansering av Bibliotekkortet om ikke lenge. NB legger opp til en dialog med bibliotekene om lånerregisteret.

Bibliotekutvikling.no vil snart ble utvidet med en kompetansebank. Det ble vist til nye tilgjengelige kurs i WebDewey og Bibliotekdidaktikk⁵.

NB presenterte resultater av en undersøkelse om befolkningens holdninger til og bruk av digitale tjenester i bibliotek. Resultatene vil bli publisert på Bibliotekutvikling.no. Presentasjonen vil bli sendt til strategisk råd. Rådet roste NB for å gjennomføre undersøkelser som denne og påpekte at bibliotekene vil ha nytte av disse resultatene lokalt.

2. Revidering av bibliotekstrategien

NB viste til oppdragsbrevet fra KUD om revidering av bibliotekstrategien⁶. Det har vært oppfølgende dialog med departementet om oppdraget.

I forslagene som var sendt ut til rådet før møtet er det også tatt hensyn til mottatte eksterne innspill til revisjonen av strategien. NB gjennomgikk dokumentene med forslag til reviderte og nye tiltak og understreket at finansieringen kommer fra tippemidler og dermed er underlagt retningslinjer for slike midler. Med begrepet digital infrastruktur, menes både formidlingsløsning og innhold, men det viktige er at NB ønsker dialog med bibliotekfeltet om behovene og muligheter knyttet til dette.

Rådet var i hovedsak positive til forslagene som var lagt fram, og hadde enkelte merknader, som følger.

Behovet for dialog om og presiseringer av begrep som digital infrastruktur og digital formidling ble understreket. For mange bibliotek handler formidling mest om lokalt samarbeid, uten at dette står i motsetning til nasjonalt samarbeid om digitale løsninger.

De var oppslutning om forslaget om å kanalisere midlene til aktiv formidling gjennom fylkesbibliotekene for koordinering, men det kan vurderes om også større folkebibliotek bør kunne søke. Det er viktig å ikke passivisere bibliotekene lokalt og ikke overlate for mye til fylkesbibliotekene men opprettholde mulighet for lokal kreativitet. Det er også viktig å huske på strategiens mål om å nå nye brukergrupper.

For utviklingsmidler til UH-bibliotekene bør kravet være at prosjektene skal ha effekt for hele sektoren.

⁴ <https://bibliotekutvikling.no/2023/03/31/30-prosjekter-far-145-millioner-i-utviklingsmidler-fra-nasjonalbiblioteket/>

⁵ <https://bibliotekutvikling.no/kurs/>

⁶ <https://bibliotekutvikling.no/2022/12/22/oppdrag-revidering-av-nasjonal-bibliotekstrategi/>

For tiltaket om nettressurs for videregående skoler ble det understreket at ressurser på nynorsk er viktig. For tiltaket om digital arrangementsformidling er det kompetanseutvekslingen med andre bibliotek som er sentralt. At Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) blir del av NB, vil legge bedre til rette for kompetanseutvikling i bibliotekene i tjenester for NLBs brukergrupper.

KUD skal etter planen legge fram en revidert strategi i mai måned.

3. Åpen post

NB viste under dette punktet til presentasjonene under punkt 1.

Randi Lundevall takket for seg som medlem av rådet siden hun snart blir pensjonist og fikk takk for innsatsen.

Anette Kure presenterte planer for nye Sarpsborg bibliotek.

Arne Gundersen
14.04.2023

Vedlegg: Deltakerliste